

Slít og kvett

við hatta harkaliðið, Ólavur, og ver sosialistur burtur av!

Leiðandi innanfyri tjóðveldis flokkin hava sagt okkum, at flokkin er als ikki samdur í samanrenningini aftur millum landstýrisflokkarnar.

Stivur helmingurin — tann konservati — er fyri samanrenningini, meðan hin slaki helmingurin er hart ímóti. Hann sigur, at teir hava fingið nóg mikið og ov mikið av tí harðrenda og stokkconservativa fólkaflakkinum.

Hvussu illa hevur verið vorð ið og hvussu illa er vorðið innanfyri landstýrið hava vit fingið ið at vita frá lögmanni og Knud Vang í »Dagblaðnum«.

Tað hava valla funnist orð so ljót og mannminkandi, sum Knud Vang hevur brúkt um Erlend Patursson.

Og tað hava ikki verið mildari orð, sum »14. sept.« og mangir tjóðveldismenn hava nýtt um Hákon Djurhuus.

Men knappliga er vent í holi.

Fólkaflakksins og tjóðveldisins deydaráðsla fyri ov stórum tap í frama fyri javnaðarflokkin, um val verður nú í heyst, hevur líkasum bukað hesar klandruti flokkarnar saman aftur ella ið hvussu er at látast.

sum tað var aftur í lagi hjá teimum at arbeiða saman.

Men illstøðan og illviljin tykjast stóðugt at vera so á kóki, at tað sigst, at tjóðveldismenn við Sigurði Joensen sum forspákarar vilja helst bera tað so í band, at eingin lögtingsfundur verður, fyrr enn tað er avklárað, hvør ið skal vera fyri Erlend Patursson, sum teir finga av landinum. Og í landstýrinum er »permanente« frittíð hjá monnum fyri ikki at »risikerar« at koma í brókatok og hitt versta bróðurtríðið.

Við hesum ringa skili sum bakgrund fær blaðstjórin á »14. sept.« seg til at sleingja út eftir javnaðarmonnum, at teir forða fiskimonnum at koma á ting.

Unnir hann fiskimonnum at koma á ting undir fólkaflakks-hælin?

Hann veit, um hann vil vera sannur, at javnaðarmenn siggja ongar heldur á tingi enn menn, sum av sonnum umboða fiskimannans interessur, og at teir fyri at verja fiskimannans demokratisku rættindini ikki kunnu lúta fyri landstýrisins diktaturhæli, ið vil hæla fiskimannans, arbeiðarins og allra

frælslyntu manna demokratisku rættindini í skeljar. Hann veit, at javnaðarmenn leggja alla orku sína á at fáa fiskimonnum og øllum demokratisk hugmyndum monnum vissu fyri framvegis at eiga skrivi- talu- og hugsunar frælsi og framfóðing og víðgerðarrætt á landsins stjórnarborgum, á tingi, í landsstýri og alla staðni, har ið landsins og fólksins vælfærd og áhugamála verða víðgjord, hann veit, um ikki hesin rættur verður vardur og skrásettur og festur í hvørjari mannasál har á landi, er vandin fyri herðræðisveldi, fyri diktaturi, nazi- og fascistiskum yvirgangi. Hann veit alt hetta, blaðstjórin á »14. sept.« og kortini stingur hann seg undir kav og letur seg nýta at yla við yvirgangskroppunum.

Syrgiligt at siggja ungan mann, sum kundi vaksið og menst av teirri socialistisku hugsjónini, soleiðis skal lata seg kúga ella kúva, so hann ein fagrán dag hevur mist seg sjálvan og stendur bundin at kódná í tí, hann einaferð hataði og svór at stríðast ímóti.

Slit og kvett við hatta kapitalistiska harkaliðið, Ólavur, og ver sosialistur burtur av!

Betri ráð kann eingin geva tær!

NÓGVUR HOGGUSLOKKUR

hevur verið á Árnafirði. Teir finga herfyri nokk so fitt, ein bátur hevði fingið 950 pund.

Maðurin á gøtuni

Vit hitta tjóðveldismann — vanligan arbeiðara — á gøtuni og gera stutt prát við hann um landstýrisringsanguna.

— Nú er runnið saman aftur. Hvat dárar tær?

— Einkil serligt, tí eg hevði vónað, at tjóðveldisflokkurin einaferð fyri altíð hevði kvett við hasar afturhaldsflokkarnar, sum tjóðveldisflokkurin ongatíð átti at havt roynt samgongu við.

— Trýrt tú uppá nokur úrslit, hóast samgongan er komin aftur í rættlag?

— Hetta dugi eg ikki at svara uppá; men royndirnar framman undan hava sýnt, at einki fæst av skafti saman við slíkum feðgum sum Hákon Djurhuus og Sámal Petersen.

— Hvi draga teir báðar fram?

— Hvi? Jú, tað eru ivaleyst teir, sum í síðsta enda avgera alt. Teir hava gjørt tað fyrr. Teir hava sýtt Erlendi orðið og kjansin at leggja uppskot fram.

— Bart út, meinar tú ikki, at menn nú hava bitið hovdið av allari skommi?

— Ja—á, tað hava teir nokk; men tá teir ganga saman aftur, so er at vóna, at teir fáast at gera nakað.

— Hevði tær dámað betur val til heystar?

— Jú, tað kann eg ikki nokta,

men eg veit ikki, um tíðin var hin retta.

— Hvat meinar tú við tí?

— Ja—á, úrslitin hava verið ov smálig. Ov litið er gjørt at vinna nakað munandi uppá.

— Tú ert so framvegis tjóðveldismaður?

— Tað kann ikki noktast; men tað er væl menniskjansligt at ivast viðhvort.

— Hvat meinar tú við at ivast?

— Ivast og ivast, ja, mugu ikki øll ivast at taka eina sanna stóðu, tá menn siga eitt í dag og gera eitt annað í morgin.

— Skal eg so skilja skilja hetta soleiðis, at tær dámdi avgerðina hin 29. apríl væl og hendingina á Ólavsoke illa?

— Mær dámdi hendingina 29. apríl væl, tað vil eg ikki nokta; men eg dugi í dag ikki at meta um tað, ið fór fram á Ólavsoke, men at hon kom sum ein undarligur hvøkkur, ið fekk ein at hugsa eitt og annað, er einki at dylja yvir.

— Ert tú limur í tjóðveldisflokkinum ella rættari sagt í nokrum tjóðveldisfelag.

— Nei.

— Hvi?

— Eg lóddi hitt politiska dýpið!!!

BBC druknar í brøvom um grindadráp

I hini vikuni vóru blóðini boðin á »Parnassíð« — saman við øðrum innbøðum — fyri at hyggja eftir nýggjum føroyskum filmi, sum enski filmsmaðurin Douglas Fisher tók upp í Føroyum í fjør summar. Hesi filmur varð sýndur í bretsku fjar-sýninum fyri tveimum mánaðum síðani.

Filmslistarliga sæð er hann framúr gott upptikin, men innihaldið í filminum gevur ikki nakra góða mynd av føroyskum gerandislívi, men leggur har afturímið mestan dent á grinda-dráp í Føroyum, og eftir at vit høvdu spurt Fisher, hvi so var, svaraði hann: Tað var ongatíð meiningin at gera ein fólkalív-film um Føroyar. Eg hevði fingið álágt treytir frá enska fjar-sýninum, um at taka ein film, sum bæði var spennandi

og dramatiskur. Og har hevur hann verið sera heppin.

Annars segði Fisher frá, at mongd av brøvom vóru komin til fjar-sýnið um, at grindadráp var djórapiðslá við lit, og fleiri vóru komin við uppskotum um, hvussu vit lættari kunnu fáa lívið av hvalunum, og uppaftur onnur høvdu skrivað, at slík djórapiðslá átti avgjort at verið forboðin.

Fisher og hjálpmenn hansara hava verið úti í Skúvoy í summar og tikið ein nýggjan film fyri enska fjar-sýnið um fuglalívið har á oynni.

Av Tvøroyri

(Framhald frá 1. síðu)

lendar Paturssonur og Niels Winther Poulsen og allir fólkaflakksmenninir og gamla sjálvstýrismenninir á tingi vóru ímóti. Málið varð samtykt av javnaðarmonnum, sambandsmonnum og nokrum tjóðveldismonnum.

Tað, sum lá aftanfyrir andstøðna hjá landstýrinum, fólkaflakksmonnum og gamla sjálvstýrismonnum var vissan um, at javnaðarmenn vildu koma at vinna meirlutan aftur við næsta sóknarstýrisval. Teir skuldu so helst onga sleipistöð hava at hava nakað at siga í. Og tá ið tað miseyndaðist at forða sleipistöðini at vinna sømdir á tingi, breyt landstýrið lóg og rett og tók sær eina heimild, sum tað ikki hevði, fyri at taka atkvøðurættin frá sóknarstýrinum.

Hovdu Hitler og Mussolini verið verri?

Josip Broz Tito

eftir FRIDTJOF DIESEN

(Framhald)

Han ser på regjerings-saker og lover som skal frammes, han konfererer med sine ministre og embedsmenn. Han mottar diplomater, delegasjoner og deputasjoner fra inn- og utland, fra fabrikkier og andre næringsveger, moter opp ved åpninger og innvielser av kongresser og nye tiltak. Hvert år besøker han alle delstatene i landet og holder taler ved forskjellige anledninger. Ja, slik løper presidentens arbeidsdag. Den kan være streng, men Tito rekke meget og han driver fornuftig avkopling. De kan bli hve til jakt, fiske, et parti sjakk, fotografering, hagearbeide, sysselsetting i det vesle mekaniske verkstedet han har og til å hjelpe fruene med matlagning og oppvasken. Middagen er jugoslavens hovedmåltid. Et det fotballkamp så er han ofte tilstede med sine sønner og barnebarn.

Titos første frue var russerinne. Hun døde i Moskva i 1938. Som nevnt var den eldste sønnen, Zarko, med i den røde armé, ble såret, men slo seg til i Jugoslavia etter krigen.

I 1940 giftet Tito seg med slovennerinnen Herta Haas som var lærerinne. Med henne har han sønnen Aleksander. Etter krigen ble de skilt. Sommeren 1952 giftet han seg igjen med den serbiske Jovanka Brodzalevič. Hun hadde dratt ut som partisan bare 16 år gammel. I dag bærer hun graden major i hæren. Hennes mot og dyktighet og andre egenskaper gjør henne som skapt til å stå ved siden av den store statsmanns side. Hun følger ofte sin mann på de mange reiser både ute og heime. Hun kan tjene som et symbol for sine medstortes frihet og likestilling i dagens Jugoslavia.

Titos Jugoslavia ved hva krig er. Det vet hva broderstrid kan føre til. Regjeringen har gjort store anstrengelser for å framme fred og forståelse så vel i FNs hovedorga-

nisasjon og dets særorganisasjoner. Jugoslavia har frammet sin stilling i den nøytrale blokk som har medlemsland både i Europa, Afrika og Asia. Beogradkonferansen samlet en rekke av presidentene og monarkene i disse landa som i de senere åra har oppnådd frihet og uavhengighet. Det er land man må regne med Jugoslavia har sendt fredsbesvarende tropper til Midtøsten og spesialister til u-landa samtidig som de sjøl har mottatt teknisk hjelp bl. a. fra Norge.

Vår verden er vant til å opere med »isme«. Man taler også om »Titoisme«. Tito sjøl har avsnattet at det finnes noe slikt. Jugoslavia bruker også marxismen-leninismen som sin rettesnor, men følger den ikke stivt og dogmatisk. Jugoslavia har funnet sin egen veg til sosialismen. Her må nevnes loven om arbeiderådene som kom i 1950 som gjorde det mulig for folk på arbeidsplassene å dyktiggjøre seg for å drive virksomhetene. Dette eksperimentet og erfaringene har har interessert eksperter fra mange land. Dette peker hen på økonomisk demokrati og dette er jo grunnlaget for landets framtid på alle områder. De planer som vi har i Norge går som bekjent ikke så langt nå det gjelder det industrielle demokrati. Deste mere interressert er det for systemet ble utformet nettopp i de åra som Jugoslavia kjempet med store vansker dvs. i femti-åra.

Vi kan i dag sjøl bedømme om Jugoslavias folk er lykkelige under President Titos ledelse ved å reise dit. Jugoslavia er jo åpent for turister og takket være de gunstige vilkår har Jugoslavia hatt et enormt og stigende antall besøk hver eneste år siden grensene ble slått opp for alle som vil komme til dette vakre Balkanlandet med sine 6 delstatene, sine 5 folk, sine fire språk, sine tre store religioner, sine to alfabeter og sin ene forbundspresident. Framgangen er stor tross vanskene.

Tito har hatt mot til å gå veger som ingen andre har gått for dem. Hans land og folk horte til i U-landa i Europa. Med sitt visdom og klokskap har han gitt sitt folk et perspektiv som ingen annen av hans forgjengere kunne drømme om.

Dette verk gir rike løfter for morgendagen. Det nye Jugoslavia har for alvor tatt igjen det som det gamle forsomte under vekten av historiens tunge slag. Det er et kjempe-messig løft som folket har pått seg. Det gjelder å innhente andre land på alle områder. Med kunnskapstørst, målbevisst og seigt arbeide vil disse livskraftige folk med sitt livlige temperament, sin naturlige gratie i fredens gjerning vinne fram gjennom sin egenartede kultur, fostret av mange nasjonaliteter og raser i troskap, fantasi og kjærlighet til sitt vakre land for å gi det en bedre plass under sola.

Ved å åpne sitt land for andre folk og innby dem til besøk i gjensidighet yter Tito og hans folk sitt bidrag til brorskap og fred mellom folkene.

Fridtjof Diesen.

— De som gjerne vil lese mer og få nærmere kjennskap til Tito og hans livshistorie vil ha utbytte av å lese disse bøkene:

Wladimir Dedijer: Tito forteller. Denne bok er utkommet i en rekke oversettelser bl. a. tysk og engelsk. Konni Ziliacus, en engelsk mann har skrevet en utmerket bok på engelsk om Tito, bygd på samtaler med ham.

Louis Adamitsj, en amerikaner av slovensk ætt har gjort det samme. Denne bok er også på engelsk og meget grundig.

Av Titos medarbeidere har flere gitt utmerkede utredninger både om landet og dets forhold.

I denne betingningen er det desuten henvisst til Fitzroy Maclean's bok i norsk oversettelse av »Diplomat og partisan«.